

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 499. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm26961.pdf (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Har vi været i fornemt Selskab, med dem, der staae for Styret i Marken og i Kamrene, og føre derfor nødvendig det store Ord om Verdens-Begivenhederne, men har fundet det øde for Aand og endnu ødere for Hjerte, da er det den rette Tid for Smaa-Folk at komme os i Tale; thi da er vi nøisomme og ansee selv det mindste Glimt af det Høie og Dybe i Menneske-Naturen for store Ting. Traf vi nu desuden mellem Matadorernes Haand-Skrivere et udmærket Hoved, der vel har vant sig til at synge med de Fugle, han er iblandt, men kan dog ikke beskrive En af dem, uden at vi strax høre, der har sunget ganske andre Fugle for hans Vugge, da gjør vi hjertens gjerne en lille Udflugt med ham til Lands-Byen mellem Bjergene, hvor han har hjemme, og som han, hvor fiin en Verdens-Mand han end er blevet, dog ei kan nævne, uden at Man seer, han maa gjøre Vold paa sig selv for ei at bevæges. I dette Tilfælde er vi imidlertid med *Polyb*, efter den anden Puniske Krig, thi vel hedder hans Føde-By *Megalopolis*, men hvad "Stor-Staden" i *Arkadien* var imod *Rom* og *Karthago*, kan Man deraf slutte, at *Polyb*, for at vise, hvor grovt Historie-Skriveren *Phylarchos* løi, da han sagde, Spartanerne havde i *Megalopolis* gjort et Bytte af 6000 Talenters Værdi, forsikkrer paa sin Ære, at naar Man Solgde Stik og Stage i den hele By, vilde det Altsammen, *Folkene undtagen*, ikke engang løbe op til trehundrede Talenter, saa for at faae *Sextusinde* ud, maatte Man sælge hele *Peloponnes* og det i dyre Domme**Polyb* II. 62. 500Rigtignok lærer netop *Roms* og *Karthagos* Historie, at *Penge*, skiøndt kaldte "det rene Væsen," dog ikke selv i Stats-Historien gjør Sagen klar, da et lille tyndt Stykke Jern i Skæbnens Vægt-Skaal tit veier meer end en stor Klump Guld; men selv *Spartanerne*, der mellem alle Græker bedst forstod sig paa, hvad "Jernet" var godt for, og havde, siden *Lykurgs* Dage, ikke blot betalt men ogsaa laant Endeel ud i den *Mynt*, selv de havde dog aldrig forstaaet saaledes at gjøre Jern i *Penge* som *Romerne* og havde nu desuden hardtad reent udsolgt. Stort kan der da ikke være at hente paa *Peloponnes*, af hvad der giælder i den store Verden, med mindre det skulde være store Hoveder, som, naar de bruges derefter, kan være saa gode som rede *Penge* og tjene betydelig baade til at skiærpe Staalet og give det en passende Retning, og at der i alt Fald maa have været Noget, Man kunde bruge og nødig vilde savne i den store Verden, det seer Man deraf, at *Karthagos* Ødelægger bestandig vilde have *Polyb* ved sin Side, og *Romerne* havde efter den anden Puniske Krig ingen Ro, før de blev Mestre af *Peloponnes* og fik et Tusind Græker, hvoriblandt *Polyb*, slæbt til *Rom*, for tilbunds at pumpe dem ud i et skarpt Politi-Forhør, som varede i det mindste sytten samfulde Aar og kostede Syvhundrede af dem Livet. At tiltrække sig en saadan Opmærksomhed hos de store Magter er vist nok ikke behageligt, men giver dog altid Navnkundighed i Verdens-Historien, og hører nødvendig til den Hylding, der af Tyranner kan vises Menneske-Aanden, saa det er altid en Ære for Grækenland, at Det endnu i to Aarhundreder efter Slaget ved *Chæronea* vedblev at være en Hoved-Gienstand for Tyranners Begiærlighed, der bortødslede mere Guld i eet Aar, end der fandtes i alle Græske Stæder og bortskienkede langt mere Jord til deres Yndlinger end der hørde til det *Achæiske* Forbund. Om vi derfor slet ikke havde Andet paa *Peloponnes* at gjøre, maatte vi dog tage vort Stæde paa *Flakke-Bjerget* i *Arkadien*, for at blive ret vendt baade i den *Makedoniske* og *Syriske* Krig, som *Polyb* meget rigtig anmærker, maae betragtes strax efter den anden Puniske, naar Man vil see, hvordan *Rom* i en Hast blev hele den dannede Verden overlegen; men hertil kommer, at *Menneske-Aanden* umuelig kan saaledes fordybe sig i Tyranniets Historie, at den ei skulde vise selv de svageste Levninger af sit eget Stor-Værk baade mere og inderligere Deeltagelse end Tyrannerne. Uagtet det derfor er af de Dage, da *Sparta* og *Athenen* ragede frem paa den store Skue-Plads, ei blot over *Rom* og *Karthago*, som Ingen dengang spurgde om, men over *Memphis* og *Babylon*, *Tyrus* og *Sidon*, *Persepolis* og *Jerusalem*, og uagtet *Ægion* og *Megalopolis* er Intet mod dem, saa er dog hvad Man skylder sin Tilværelse, aldrig Smaating for En selv, og tænke vi os *Polyb* og *Plutark*, *Joseph* og *Appian* borte, da var der aabenbar for *Roms* den stolteste Tid slet ingen *Universal-Historie* til. Naar vi derfor see *Rom* indtage de "Hellenistiske" Riger, da maae vi nødvendig betragte *Makedonien* som en Tilgift med *Achaia*, *Syrien* med *Jerusalem* og *Ægypten* med *Alexandrien*, og ingenlunde omvendt, saa det er ikke *Perseus* men *Polyb*, der forherliger Triumphen, *Paulus Æmilius* holdt, hvad der er saameget klarere, som hans Søn *Scipio Æmilianus* fører ikke Kongen fra *Pella* men *Skriveren* fra *Arkadien* i Triumph med sig, overalt hvor han vil gjøre Opsigt. *Karthago*, ihvor stærkt den raver, kan altsaa ikke engang falde, før *Megalopolis* er taget og disse "smaa Aarsager til store Begivenheder" maae da selv efter Rente-Kammerets Dom være værd at ændse.